

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

• HVAR 8 DAG •

ILLUSTRERADT

MAGASIN

HAMNBILD FRÅN STOCKHOLM. — FOTO. G. HEURLIN, STOCKHOLM.

19:DE ÅRG.

DEN 9 DECEMBER 1917

N:o 10

Foto. Hamngat, Stockholm

Afiche: Jerns. Sjöförsäkr.

Selton von Friesen

Den 11 december fyller en af vårt lands bästa medborgare sitt sjuttionde år. Mannen heter Sixten von Friesen. Mer än de flesta har han arbetat, på flera platser än de flesta blifvit använd — i skolans, i politikens, i kommunens, i riksbankens värf. Och hvar man än anlitat honom, öfverallt har den plats han intagit blifvit fylld väl och kretsen af tacksamma vänner och medborgare blifvit utvidgad. Hufvudstaden har glädt sig att i långa tider se honom i spetsen för handhafvandet af sina angelägenheter. Landet skulle gjort detsamma, om det haft samma förmån.

Sixten Gabriel von Friesen är född den 11 december 1847 i Hökhufvud af Stockholms län, son till prosten därstädes Fredrik von Friesen och hans maka Justina Elisabeth Brodin. Redan under skoltiden i Upsala läroverk röjde han klon. Sigfrid Almqvist, som också var lärjunge där, säger om brodern "Calle" — den blifvande ecklesiastikministern — att han nog var Upsala skolas bästa läshufvud efter Nyblom, men tillägger, att han två år efteråt fick sin öfverman i "bror Sixten", som kanske var mindre blixtnabb i uppfattningen, men grundligare och skarpere. Vid universitetet ägnade han sig företrädesvis åt de matematiska ämnena, aflade fil. kandidatexamen 1870 och förvärfvade doktorsgraden vid jubelfesten 1877. Då hade han redan i hufvudstaden vunnit stadgad anseende som pedagog. I fyra år (1872—76) hade han tjänstgjort som e. o. lektor vid Stockholms gymnasium och därefter sistnämnda år förordnats till rektor vid Stockholms realläroverk, där han vardt lektor 1880. Under de femton år han intog denna chefsplats — han lämnade den 1891 i sammanhang med sitt lifligare deltagande i det politiska lifvet — hann han förvärfva sig en hedersplats i de svenska läroverkens historia. Han bragte för första gången realbildningen inom dessa till heders, han fick uppfört ett läroverks-hus, hvilket i hygieniskt hänseende och genom anstalter för tillgodoseende af undervisningens tarf blef ett föredöme. Då i början af 80-talet Stockholms realläroverk blef profärsläroverk blef det Sixten von Friesens lott att ändtligen göra allvar af denna institutions organiserande på ett sätt, som kunde gifva nämnvärda frukter af lärareutbildning. Den stockholmska profärsorganisationen rönt kraftigt motstånd både från Upsala och Lund, men visade sig snart så väl motsvara krafven på en lärarebildningsanstalt, att den i väsentlig mån kom att tjäna som förebild äfven för den danska. Den verkade äfven starkt upprykande på lärares egen undervisning och bidrog väsentligt till den starka uppblomstring af svensk undervisningskonst som stockholmskolorna och småningom äfven landets öfriga skolor på 1890-talet företedde med resultat, att den förut öfverklagade öfveransträngningen från lärjungenes sida inom kort så godt som upphörde. Själf var Sixten von Friesen den ypperste undervisare och bevaras som lärare i tacksamt minne af årtiondens lärjungegenerationer.

Samma år som von Friesen blef rektor, blef han äfven ledamot af direktionen för Stockholms stads undervisningsverk samt invaldes i stadens folkskole-öfverstyrelse, hans första kommunala förtroende, som han behöll till 1891, de sista åren som ordförande. I de båda läroverkskommittéerna 1879 och 1882—84 hade han naturligtvis äfven säte och medverkade samtidigt i utredningarne för skolstatens pensionsrättningar.

Sitt deltagande i det politiska lifvet inledde Sixten von Friesen, då han 1884 valdes till riksdagsman i Andra kammaren för Stockholms stad. Nästa valperiod fick han liksom sina frihandelsvänliga kamrater stanna hemma på grund af den bekanta välskändalen, men återvände år 1891 och steg nu snart till att blifva en af kammarens inflytelserikaste personligheter. Redan 1892 erhöil han sålunda den plats i statsut-

skottet ingen stadsrepresentant före honom aktats värdig. Följande år valdes han äfven till bankofullmäktig, på hvilken plats han kvarstätt och verkat ända tills i år, sedan 1909 som kongautnämnd ordförande. Vid denna tid intog han i partihänseende en särställning som liberal frihandelsvänlig vilde. Men när rösträttsfrågan några år senare framträdde med tvingande anspråk på lösning och skapade ett behof af partibildning efter andra än de tidigare klassegotiska linierna, förde hans ledaregenskaper, orubbliga frisinne, stora kunskapsrikedom och öfverlägsna förmåga i debatten honom inom kort i främsta ledet bland dem, som under tulleaktionens år förde vänsterns talan, och då liberala samlingspartiet år 1900 bildades, blef han med själfskrifvenhetens rätt dess ordförande. Klok och varsam till sin läggning, lät han dock aldrig varsamheten inkräkta på principfastheten. I ovanlig grad ägde han den gamla svenska hödingegåfvan att samla de i hufvudsak ense till gemensamt arbete för gemensamma mål i stället för att träta om småsaker. Särskildt skall det minnas, att nedbrytandet af den tidigare skrankan mellan landsbygdens och städernas representanter i riksdagen till mycket väsentlig del är hans verk.

Med sitt rösträttsprogram — kommunalstrecktet — lyckades han på grund af högerns motstånd icke. Då ur det kaos i denna fråga, som uppstått vid 1902 års riksdag på grund af bristen på ledning från regeringens sida, en lösning framskytmade på den allmänna rösträttens och den proportionella valmetodens grund, ställde sig emellertid von Friesen icke afvisande: på hans matematiska begåfning verkade fastmer proportionalismen tilltalande. År 1902 kallades han att deltaga i kommittéarbetet för det proportionella valsättets tekniska utarbetande. Flertalet af hans parti ställde sig emellertid afvisande och själf anslöt han sig slutligen till samma ståndpunkt. Han hade då redan lämnat ordförandeklubban inom liberala samlingspartiet till Karl Staaff för att under återstoden af sin lefnad hufvudsakligen ägna sig åt de kommunala uppgifter Stockholms stadsfullmäktige höllo i beredskap åt honom; år 1905 öfverflyttade de honom också till första kammaren, där han till en början var den ende liberalen och kvarstod t. o. m. 1915.

Redan år 1887 hade Sixten von Friesen invalts i hufvudstadens kommunalrepresentation och blef som man kunde vänta snart en af dennas främsta män. Han vardt fattigvårdsnämndens ordförande, ledamot i det mäktiga beredningsutskottet och som talare en af de mest uppmärksamste. Den 2 april 1904, då kamrer Ekgren afgick, blef han dennes efterträdare på Stockholms stadsfullmäktiges dåvarande främsta förtroendepost, vice ordförandeplatsen, för att kort därefter, då öfverståthållarens själfskrifvenhet sent omsider afskaffades, intaga ordförandestolen. Under varm kärlek till fädernestaden och aktsamt tillvaratagande af dess intressen och framtid ledde han här förhandlingarne ända till år 1915 med den klarhet och kraft, som voro för honom utmärkande, men äfven med en representativ myndighet, som gjorde, att hufvudstadens befolkning vunno honom kär, såsom det sällan varit en stadsfullmäktigordförande beskärtd. Där han vid representationstillfällen stod lugn och trygg i sin svarta frack utan alla dekorationer bland skaran af andra mer eller mindre "lysande" dignitärer var han liksom inbegreppet af *borgaren* just som Stockholms borgerskaps främste representant skall vara.

Om Sixten von Friesen under sin universitetstid företrädesvis idkade "Studier öfver de *negativa* kvantiteterna" — det är titeln på hans doktorsafhandling — har tvärtom hans gärning i lifvet varit präglad af *positiva* kvantiteter, insatser, som för alltid skola bevara hans namn i hufvudstadens och fäderneslandets historia.

Amatörfoto. S. Brådhe, St. Tuna.

STORA TUNA KYRKA I SITT GAMLA OCH I NYRESTAURERADT SKICK.

Foto. Borgstedt, Vadstena.

Kliche: Bengt Skerfvarn

KONUNG KARL XII:S HUFVUD efter den fullgjorda undersökningen af banesåret försedt med nya plåsterlappar å såren och med den gamla lagerkransen kring hufvudet. — Efter fotografi

Stora Tuna kyrka, står i dagarna färdig att invigas, sedan den genomgripande restaurering, som börjades våren 1914, på ett synnerligen lyckligt och pietetsfullt sätt slutförts. Den nya tornspiran, som i kyrkans yttre företer den mest i ögonen fallande förändringen efter renoveringen, har ritats af arkitekten Åxel Lindegren, hvilken äfven uppgjort planen för det öfriga restaureringsarbetet. Arbetsledare har varit ingenjör Simon Brådhe. I anledning af invigningen, som äger rum adventsöndagen den 2 december, uppreser kronprinsparet till Dalarna för att öfvervara densamma.

TRIUMFKORSET FRÅN VADSTENA KLOSTERKYRKA.

I Statens historiska museum har i dagarna utställts ett af medeltidens mest betydande konstverk, nämligen triumfkorset från Vadstena klosterkyrka. Den

vackra relikn har i Stockholm konserverats och afgjutis i gips för Historiska museets räkning.

Blif medarbetare i Hvar 8 Dag!

KARL XII:s BANESÅR.

Redogörelse för H. 8 D. af d:r Hans Key-Åberg, biträdande sekreterare vid undersökningen.

Fredagen den 30 november 1917 framlade professor Algot Key-Åberg inför Karolinska förbundet i Stockholm och en representativ församling af arméns och vetenskapens målsmän slutresultaten af den sistlidne sommar gjorda undersökningen af konung Karl XII:s banesår. I denna undersökning, som utfördes under ledning af föredragshållaren, deltog äfven professorerna Åkerman och Forssell samt d:r A. Vestberg.

Från samtliga föregående undersökningar med samma syfte skiljer sig den i somras utförda genom otvivelaktigt klarare och verklighetstrognare resultat. Härtill ha gifvetvis de moderna forskningsmetodernas större fulländning bidragit, men det är förvisso i främsta rummet rekonstruktions-

Forts. å sid. 150.

Efter porträtt. Klöche: Ernst Sjöbergsparris.
FRU GERDA LUNDEQUIST-DAHLSTRÖM har af Konungen i dagarna tilldelats "LITTERIS ET ARTIBUS" för sin utomordentliga scenkonstnärliga gärning.

FÖRFATTAREN-REDAKTÖREN ALBERT ENGSTROM (3) EFTER SIN FÖRSTA FLYGNING, som passagerare med kapten Krokstedt (2). Frih. C. Cederström (1) bland åskådarna. — Amatörfotografier. (Hänvisas till text och bild å sid. 160).

En svensk premiär som tillfört vår dramatik en vinst af bestående värde gick den 29 november af stapeln å *Intima teatern* i Stockholm, då Ernst Didrings skådespel *Elna Hall* under starkt bifall uppfördes för en till sista plats fullsatt salong. Didring har i detta drama gripit in i det centrala i tre lifsoöden — den unga kvinnans som genom sitt äktenskap med en åldrande fyrmästare blifvit isolerad på ett öde skär och där känner lifvet möta sig i en ung lotslöjtnants gestalt. Karaktärerna äro levande och fint observerade — den stolte, svartsjuke, överkänslige och inåtvände fyrmästaren, hvilkens stumma spel *Lars Hanson* ger sin konstns hela förnämt afskuggade och oförgätliga relief — utvecklingen i den unga trånsjuka fyrmästarhustruns sjäslif från en grå hvardagstomhet till en glödande intensiv lidelse, spelad kvinnligt intimt och med något af den stora konstens passion af fru *Karin Molander*, som öfverraskar med den mogenhet och fördjupning hennes spel för hvarje ny gång erhåller. Hufvudintresset samlar sig hela tiden kring makarnas förhållande, där mannens kärlek med en fläkt af något ödesbestämt slutligen tvingar segern till sig. Hr. Rune Carlstens lotslöjtnant var en gestalt i andra planet. Som alltid på denna teater utmärkte sig regin för stilltrohet, konstnärlighet och smak.

Foto: Alnberg & Preinitz.

Klöche: Ernst Sjöbergsparris.

SVENSK URPREMIÄR Å INTIMA TEATERN I STOCKHOLM: ERNST DIDRINGS SKÅDESPEL "ELNA HALL" med fru Karin Molander i titelrollen och herr Lars Hanson som fyrmästaren.

HRR FOTOGRAFER uppmanas att vid insändande af bilder till HVAR 8 DAG icke uraktlåta utsättande af tydligt firmanamn och adress å respektive fotografier. Endast då angifves fotografen.

JÄTTEBRANDEN VID KARSKÄR.

KORSNÄS SÅGVERKSAKTIEBOLAGS
TRÄMASSEFABRIKER VID KARSKÄR
VID GÄFLE: T. v. delar af de nu upp-
brunnna varumagasinen.

Nedre bilden:

TOTALVY ÖFVER BRANDPLATSEN,
där öfver 20,000 ton trämassa till ett
värde af mer än 7 millioner kr. voro
upplagda, däraf cirka 5½ millioner i
värde brunnit.

En industribrand af oerhörd omfattning härjade den 23 november Korsnäs sågverksaktiebolags cellulosafabriker utanför Gäfle. Branden, som uppstod i de i närheten af fabriken magasinerade masslagren fick på grund af ämnenas stora brännbarhet en förödande omfattning. I de två magasinerna förvarades för tillfället omkring 22,000 ton massa, hvaraf bolaget nyligen erhållit licens för utskęppning af 7,000 ton, som nu omintetgjordes.

Under branden inträffade ett svårt olyckstillbud, i det att en yttervägg af ett brinnande magasin störtade in just då några arbetare uppenhöllo sig i närheten. Därvid råkade en äldre arbetare komma in under de rasande och af lågor omhvärfda bräderna och skulle säkert ha omkommit, om ej fabriken chef, öfveringeniör E. Magnusson med risk för eget lif skyndat fram och befriat den nödstälde. Såväl räddaren som den räddade blefvo svårt brända.

Genom denna för vår cellulosaindustri i hög grad beklagliga eldsvåda har ett värde af c:a 5½ million kronor förintats.

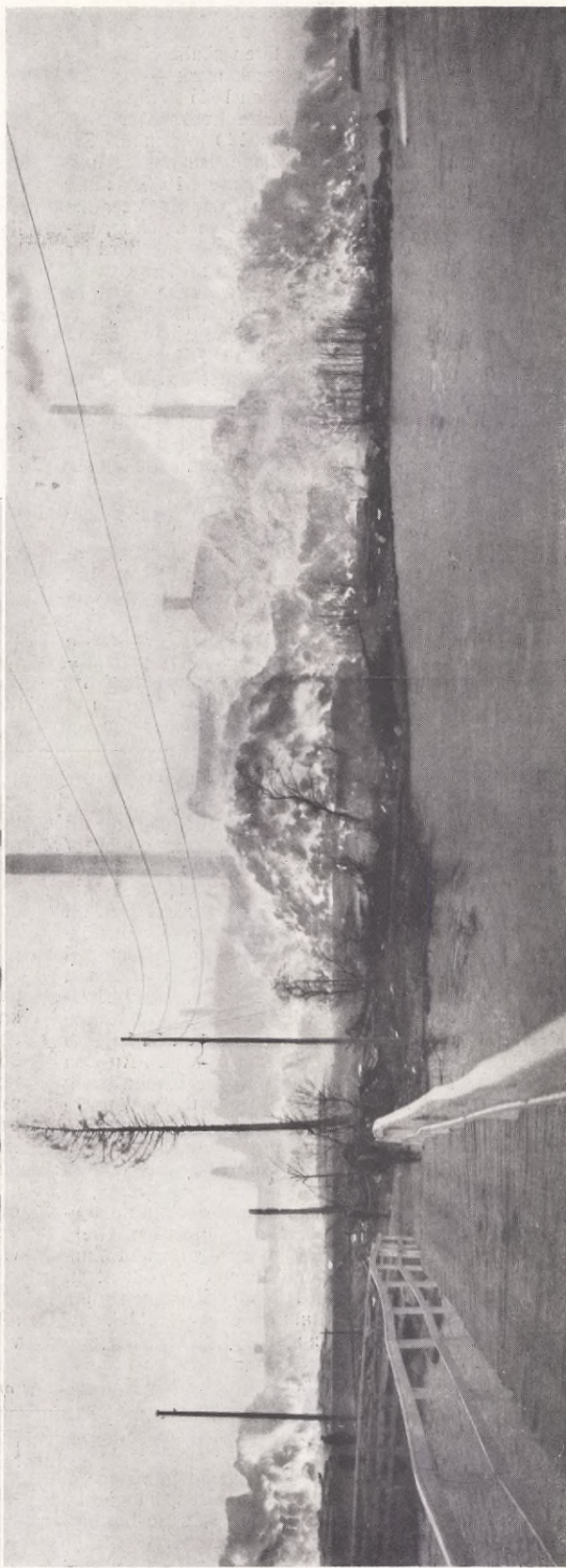
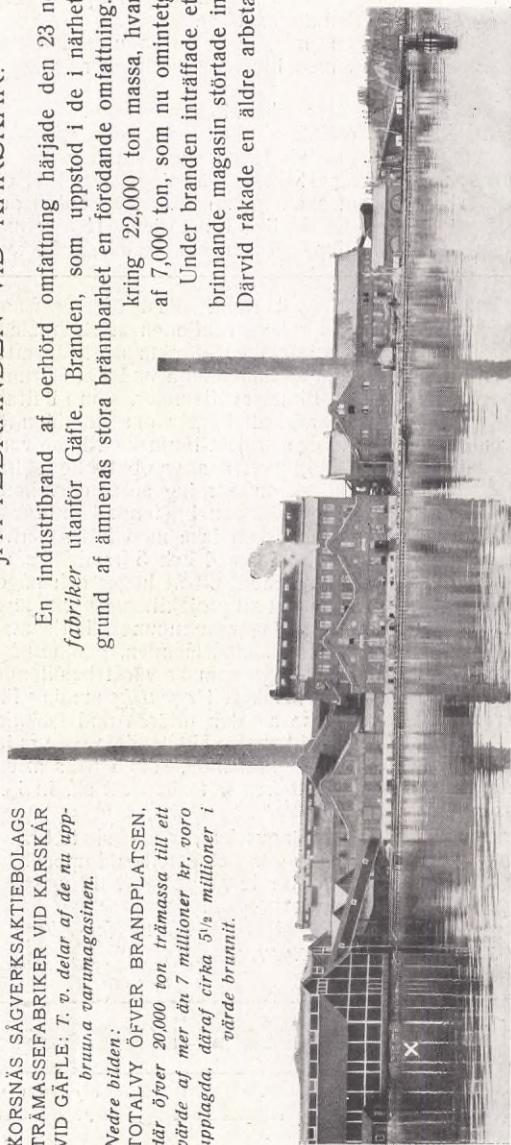

Foto. Reuters, Gåfles.

Elshäfte Kem. A.-B. Bangf. Sköteryggnare, Sköten-Öby.

Onsdagen den 28 nov. blef för Norden en historisk bemärkelsedag.

För första gången under nya tiden skulle Skandinavien tre konungar mötas på norsk mark — och för första gången efter unionsbrytningen 1905 skulle Sveriges konung såsom regerande furste besöka det land, hvar öfver hans ätt fört en nästan 100-årig spira. Senaste gången konung Gustaf aflade den norska hufvudstaden besök var det oförgätliga året 1905, då han i egenskap af tillförordnad regent under Oscar II:s sjukdom efter fullgörandet af sitt tunga uppdrag, under en tryckande tystnad, hvars allvarliga innebörd för nams öfver två riket, färdades vägen till järnvägsstationen från kungliga slottet. Då han denna gång, 12 år senare på eget initiativ, återvände, för att färdas motsatta vägen, var stämningen sådan att det måste kännas och förstås hur hvar och en med djupaste sympati omfattat det högsinnade beslutet och mött det såsom något länge efterlängtadt.

Redan efter passerandet af gränsen till norskt område möttes konung Gustaf under sin färd mot Norges hufvudstad af de hjärtligaste hyllningar. Ryktet om den svenske monarkens ankomst hade tydligen spridit sig som ett glädjens budskap öfver allt Norges land och väckt genklang i hjärtana.

I själfva den fästmyckade hufvudstaden hade alltifrån morgonen stora människomassor varit i rörelse.

Inne på perrongen till Östbanans station lyste blommor och girlander, kraschaner, vajande plymer och guld fästligt i den mattråa vinterdagern. Vid 1/2 12-tiden anlände konung Haakon, iförd norsk generalsuniform, åtföljd af sin svit, och kort därpå gled det kungliga tåget in på perrongen. Under tonerna af "Ur svenska hjärtans djup" och gevarshonör från det

paraderande hederskompaniet trädde konung Gustaf, iförd svensk generalsuniform, ut ur vagnen. Följde så det betydelsefulla ögonblick då de båda monarkerna, omfamnande och kyssande hvarandra på kinden, under ömsesidig rörelse utbytte sin hjärtliga hälsning. Då konung Gustaf därpå hälsade sina gamla bekanta från unionsbrytningen, däribland statsminister Löwland och borgmästare Arctander sågo många af de gripna åskådarna tårar skymma hans blick.

Efter den stora presentationen, som försiggick i kungliga väntsalen begåfvo sig de båda konungarna under lifliga hurrarop ut till de väntande ekipagen på stationsplanen, där under tiden samlat sig en öfverskådlig människomassa som fortsatte sin väldiga lefvande mur utefter hela Karl Johan upp mot slottet. Vid åsynen af den furstliga gästen utbröt ett andlöst växande jubel, som forplantade sig hela gatan utefter, där det kungliga fyrspannet, ledsagadt af lifskvadronen, färdades fram. Särskildt märkbar var tillströmningen af äldre personer, som uppefivat den tid då Sveriges och Norges historia var gemensam, och som nu, vid åsynen af den redan grånade monarken, hvilken de mindes såsom ung kronprins, icke längre kunde återhålla sina tårar.

Senare på dagen anlände äfven konung Christian och blef mottagen med liknande ceremonier och hyllningar.

På aftonen gafs stor galamiddag på slottet.

Sällan har väl ett tal afväkats med mera spänning än det konung Gustaf denna afton skulle hålla såsom svar på kung Haakons hälsning. Det blef ett kungatal som sent skall glömmas. I öppenhet och högsinhet söker det sin like i historien. När konungen vidrörde det djupa sår som enhetstanken på Skan-

CARL XII:s BANESÅR.

Forts. från sid. 147.

försöken af de å konungens hufvud befintliga skothälens ursprungliga benbegränsningar, som gjort 1917 års undersökning framgångsrikare än de föregående. Betydelsen af dessa, af undersökningens ledare igångsatta rekonstruktionsförsök framhåfves också med all önskvärd tydlighet i det utlåtande, hvarom undersökningskommissionens medlemmar enats. Utlåtandet i fråga, som uppsatts i 8 numererade punkter, fastslår i de båda första af dessa, den å konungens hufvud förefintliga skadans natur af en ögonblickligt dödande skottskada samt konstaterar att mer än en projektil icke medverkat till den uppkomna skadan. Att den dödande projektilen odelad passerat genom hufvudet framhålls äfven. I punkterna 3 och 6, de digraste af utlåtandets åtta moment, omordas de förutnämnda rekonstruktionsförsöken samt de af dessa medgifna slutsatserna. Af rekonstruktionsförsöken anser kommissionen det sålunda framgå, att platsen för projektilens inträngande i hjärnskålen varit vänstra tinningtraktens främsta del, där det af projektilen direkt slagna hålets bakre, öfre kant befunnit sig något framför och nedanför stora kilbensvingens spets samt att projektilen åter genomtruttit hjärnskålsväggen inom främre hälften af högra tinningbenets fjärdel. Af rekonstruktionsförsöken framgår vidare, att den projektil, som sökt sig väg genom konungens hufvud, till

Vi hänvisa till uppsatsen vid öppnandet af Karl XII:s kista, årg. XVIII:44.

sin genomskärning varit rund. Bäst öfverensstämmande med de vid rekonstruktionen af skothälens benväggar å dessa iakttagna, direkta märkena efter projektilen synes kommissionen antagandet af en rundkula med 18—20 millimeters diameter, som i betraktande af hvad som är känt i fråga om vid tiden för konungens död brukliga projektilformer torde ha varit af järn eller bly. Möjligheten af en obetydligt större eller mindre projektilgenomskärning anser dock kommissionen med hänsyn till den bristande konturskärpan hos nyssnämnda märken icke med full säkerhet kunna uteslutas. I punkterna 4 och 5 framhålls, att skottkanalen varit rak med ett åt höger och något bakåt riktadt förlopp samt att projektilbanan icke företett någon afsevärd lutning mot rummets horisontalplan. Utlåtandets båda slutpåståenden, punkterna 7 och 8, innehålla åtskilligt, som är värdt beaktande. För antagandet af ett närskott i *egentlig* mening finner kommissionen icke att den utförda undersökningen lämnat något direkt stöd. Utlåtandets sista rader innehålla emellertid ett uttalande, som i trots af sin försiktiga affattning lätt frestar tanken att slå in i en viss riktning:

"Den betydande sprängverkan, hvaraf skottet visar sig hafva varit åtföljd, gör det emellertid uppenbart, att projektilen med stor lefvande kraft tillryggalagt vägen genom hufvudet."

Hans Key-Åberg.

H. 8. D:s Novell-Pristäflan.

Vi fästa den allmänna uppmärksamheten på den af H. 8. D. utlysta stora Novellpristäflingen, kungjord i nr 3 med alla i samband därmed stående bestämmelser. För täflingen, som står öppen för vårt lands **alla författare**, (däri inbegripna amatörer) hafva utfästs

2,500 Kr. i pris

Samtliga dessa pris utbetalas till fastställda belopp, **utan ytterligare uppdelning** samt i **konstanta pänningar**.

Täflingstiden utgår den 15 nästinstundande januari.

KONUNG GUSTAF HOS SVENSKA MINISTERN I KRISTIANIA: 1. Prinsessan af Wied, 2 och 3. Ministerparet, friherre och friherrinnan Ramel, 4. fru Sverdrup (änka efter förste hofstallmäst. Sverdrup), 5 och 6. hoffjägmäst. och fru Fearnby, 7. fru Mowinkel, född Sverdrup. Foto. Forbæch, Kristiania.

dinaviens halfö tillfogades genom unionsbrytningen 1905 med den storsinnade vändningen att det var till dettas läkande han ville bidra och att det var därför han infunnit sig, då jämnades ett tyst och naggande spörsmål med jorden på ett sätt, som fyllt alla nordens tre folk med den djupaste respekt och tillfredsställelse. Öfver hufvud präglades de furstliga talen vid denna historiska middag af en manlighet

och öppenhet ifråga om syftemålen, som bådär det bästa för ett fortsatt, enigt samarbete i Norden.

Under konferensen nästa dag konstaterades de tre ländernas enighet i öfverenskommelsen att alltjämt upprätthålla neutraliteten gent emot de krigförande, att under nu rådande svårigheter i ökad utsträckning bispringa hvarandra med tillförsel af nödiga varor, att ägna särskild uppmärksamhet åt främlingslagen

Efter porträtt. skicché: Bengt Silfverparre.
F. RAMEL,
Sveriges minister vid Norska Hofvet.

Efter porträtt. skicché: Bengt Silfverparre.
A. BERGVALL,
Sveriges generalkonsul i Kristiania.

B. STUEVOLD-HANSEN,
nyutnämnd till statsråd och chef för norska provianteringsdepartementet. F. 70,
e. o. medlem af Højesteret.

Öfverst: KONUNGARNE GUSTAF OCH HAAKON ÅKA TILL K. SLOTTET VID KONUNG GUSTAFS ANKOMST TILL KRISTIANIA.

Mellerst: KONUNGARNE CHRISTIAN OCH HAAKON PASSERA HEDERSKOMANIET VID KONUNG CHRISTIAN ANKOMST.

Nederst: KONUNGARNE GUSTAF OCH CHRISTIAN INVÄNTA NORSKA KONUNGAFAMILJEN i och för utfärden till Kongssætern.

samt slutligen att fortsätta det förberedande arbetet för tillvaratagande af de neutrala staternas gemensamma intressen vidare efter krigets slut.

På torsdag f. m. gaf konung Gustaf audiens å slottet för Kristianias svenskar. På aftonen bevisade de tre suveränerna gemensamt uppförandet af Holbergs "Den stundeslöse" i Nationalteatret, hvars salong denna kväll var fylld af en representativ och lysande publik. På fredag e. m. återvände konung Gustaf med extratåg till Stockholm.

Trekungamötets oförglömliga dagar voro tillända. Men sällan har väl en händelse spelat så på de djupaste strängarna hos trenne folk, hvilka förenade i en allvarsfylld tid, icke kunde undgå att erfara inflytande af den makt, som med starkare band än den rena intressepolitikens knyta befryndade nationer med gemensamma minnen och gemensam kultur fast tillsamman.

Foto. Forbäck, Kristiania.

Kliche: Bengt Sjöbergström.

KONUNG GUSTAF V AF SVERIGE, KONUNG HAAKON VII AF NORGE OCH KONUNG CHRISTIAN X AF DANMARK.

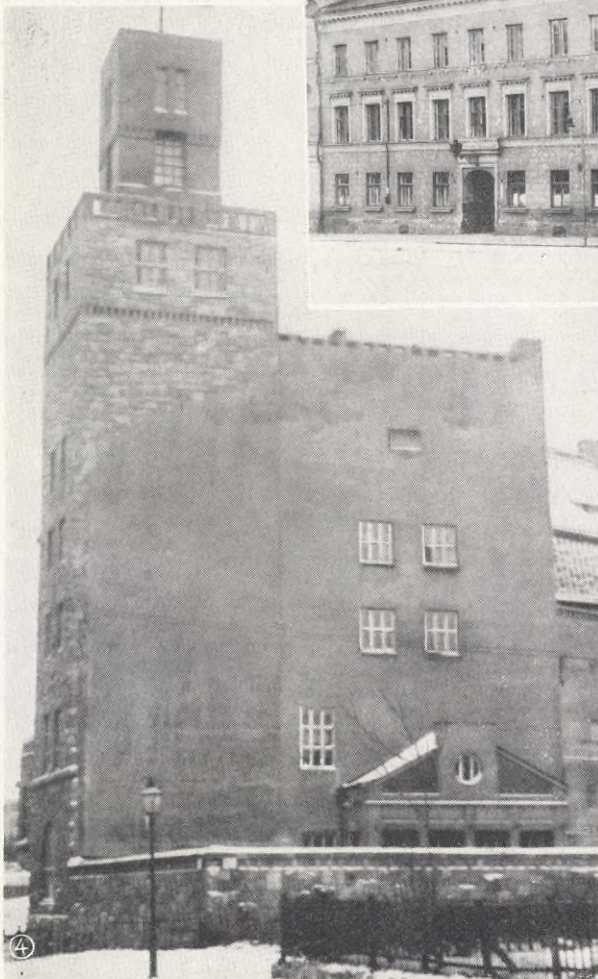

Foto. Forbäck, Kristiania.

DE NORDISKA LÄNDERNAS STATS- OCH UTRIKESMINISTRAR. Sittande fr. v.: Herrar SCAVENIUS och ZAHLE (danska utr.- och statsm.), KNUDSEN (norsk statsm.), EDÉN (svensk statsm.), IHLEN (norsk utr.-m.) och HELLNER (svensk utr.-m.). Stående fr. v.: Herrar KRUSE (kont.-ch. i danska utr.-dep.), WOLLEBÆK (exp.-ch. i norska utr.-dep.), ESMARCH (byråch. i norska utr.-dep.), och kanslirådet dr HÖJER (i svenska utr.-dep.).

1. LANDTDAGENS TALMÄN:
fr. v.: agraren Alkio, ungfinsen,
första talman Lundson och gam-
mal innen d:r Ingeman.

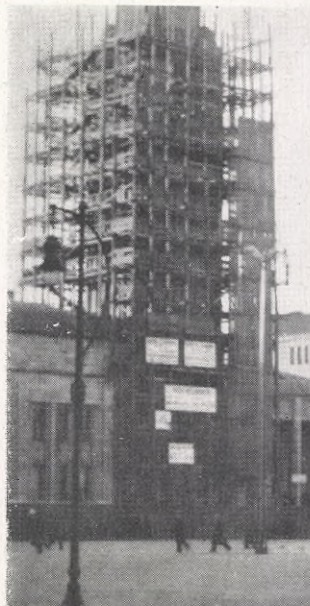
2. SENATORERNA, nu afgångna, vid landtdagens öpp-
nande. 3. POLISKAMMARENS HUS I HELSINGFORS,
taget i besittning af röda gardet och i hvilket ett 100-tal
af röda gardet anhållna personer sitta fängslade. 4. FOL-
KETS HUS Å BROHOLMEN, socialdemokratiska partiets
lokal, därifrån ordern om starstrejken utgick. 5. Svenske
undersåten, handlanden C. T. WARD'S BLOMSTER-
AFFÄR, som genom svenske konsulns bemedling kunde
hållas öppen under strejkdagarna.

Efter originalfotos tagna för H. B. D.

6. FINSKA GULDSMEDS A.-B. hade i likhet med öfriga juvelerare borttagit alla dyrbarheter under orosdagarne.

7. FINSKA STATSJÄRNVÄGAR- NES ADMINISTRATIONS- BYGGNAD BESATT AF RÖDA- GARDISTER.

8. GATUBILD: Försäljning af revolutionära ryska tidningar; å väggarne revolutionära upp- rop.

Genom vår utomordentligt initi- erade och påpass- lige medarbetare i Finland äro vi härmed satta i till- fälle att återgifva några synnerligen värdefulla och speciellt för H. S. D. tagna situations- bilder från finska storsträckens skräckfyllda da- gar. Proklamerad såsom ett svar på landtdagens väg- ran att föredraga de socialdemo- kratiska lagförsla- gen, tog den sig, under de fem da- gar den varade, allt betänkligare uttryck genom ett skräckvälde för påskrufvad bajo- nett, som ej ens väjde för förödan- de af människo- lif. I själfva Häl- sningfors, där ar-

Efter originalfotografier för H. S. D.

Alfons: Ernst Sjöström.

SENATSHUSET CERNERADT AF RÖDA-GARDISTER.

T. v.:

RÖDA-GARDISTER VID EN HUSUNDERSÖKNING EFTER VAPEN OCH SKYDDSKÄRISTER.

Efter originalfotos för H. S. D.

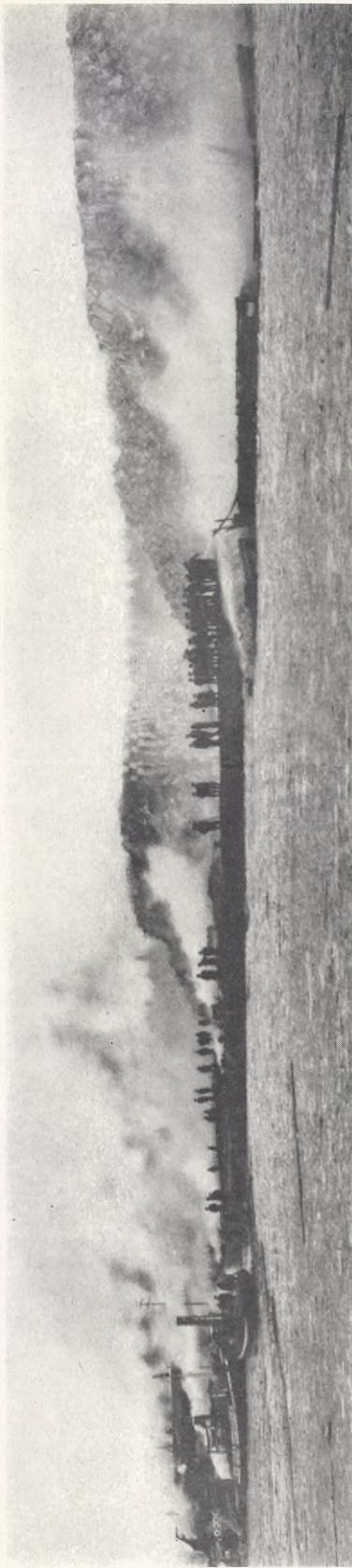
betarnes revolutionära centralråd lättare kunde hålla uppsikt öfver sitt röda garde — arbetare med röda band kring hatt- och mösskullen — begingo visserligen inga mord, men det antal dödsoffer de vilda hoparnas framfart i stadens omnäjd kräde anslås till 36.

Landtdagens beslut föll på tisdagen och redan onsdags morgon samlades röda gardet till aktion på Senatstorget i Helsingfors. Dess första åtgärd var att undertrycka utgifvandet af alla borgerliga tidningar samt att inställa all trafik. Under torsdagens lopp utsträcktes skräckväldet till butiker, tryckerier och verkstäder, där allt arbete tvangs afstanna, hvarefter Finlands bank beordrades att i eget säkerhetsintresse stänga alla sina lokaler. Även skolorna stängdes. I Svenska Fruntimmersskolan, där föreståndarinnan, fröken Hedvig Estlander modigt vägrade lyda hvarje annan order än skolöverstyrelsens, infann sig en hel trupp rödgardister med påskrufvade bajonetter och tvingade under hot om våld skolarbetet att afstanna. På länscellfängelset tilltvungo sig ett 100-tal rödgardister nycklarna af gevaldigern, hvarpå 18 ligister, lösgäfvos. Telefonen låg redan sedan onsdagen i röda gardets

HÄLSINGFÖRS UNDER SOCIALISTISKT SKRÄCKREGELEMENTE.

FINSKA RÖDA-GARDISTER, BEVÄPNADE MED RYSKA MILITÄRGEVÄR, TÅGA UT. EN ÖGONBLICKSBILD FRÅN SENATSTORGET.
Efter originalfoto. för H. 8. D.

SKUTSKÄRS TRÄMASSEUPPLAG I LÅGOR: Totalt öfver brandplatsen med dess berg af brinnande och glödande trämassebalar. Bakom ligger den jämväl härjade brådgården.

Foto. Rönner, Gäfve.
Källa: Inget Skifferparre.
SKUTSKÄRSBRANDEN: Björkskogen bakom brandplatsen med brinnande trämasse-
ark i trådtopparna. T. v. ligger de starkt hotade arbetarbostäderna och skolhuset.

Vår cellulosaindustri har de senaste dagarna, på mindre tid än en vecka, lidit oerhörda förluster på omkring 10 millioner kronors värde. Den 25 nov. eller endast 5 dagar efter Karskårsbranden, blef en annan större fabrik uppe vid norrländska kusten lägnas rof, nämligen *Stora Kopparbergs Bergslags fabriksanläggning* vid Skutskär. Som elden uppstod på två platser samtidigt i trämasselagren misstänkes starkt att mordbrand föreligger. Energriska polisundersökningar pågå. Det brunnna beräknas till ett värde af omkring 4 millioner kronor.

Vid *Enskede Slakthus* stora kylhus utanför Stockholm utbröt söndagen den 25 oktober en hotande eldsvåda. Elden som, uppstått i det synnerligen brännbara torströslager, som utgör isoleringsämne mellan kylrummen, spred sig med förfärande hastighet och kunde endast genom brandmanskapets utomordentligt energiska arbete begränsas till själva kylhuset. Tack vare inskrådande af frivillig hjälp lyckades man äfven till största delen bortföra de där förvarade djurkropparna samt lifsmedelsnämndens stora vinterförråd af kött och fläsk, hvarför den materiella skadan begränsas till ramponerandet af själva byggnaden.

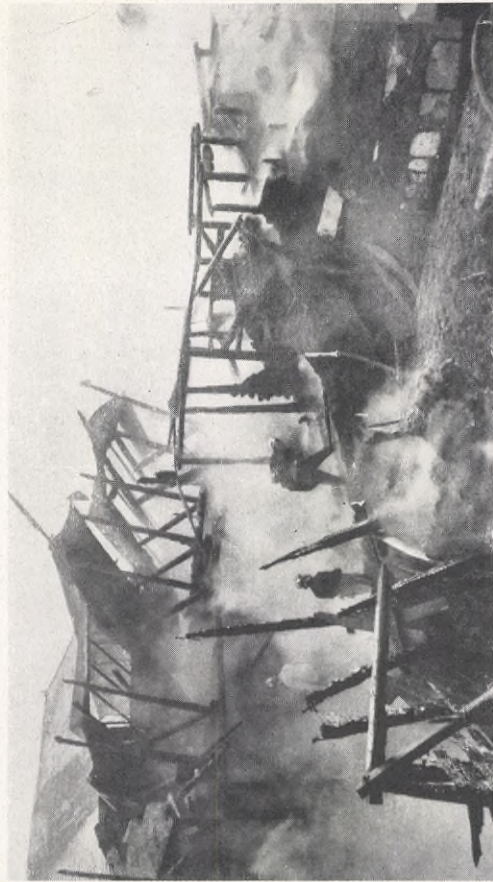

Foto. Sjöström, Stockholm.

FRYSHUSET I ENSKEDE SLAKTHUS med dess ofantliga köttförråd hemsökt af en hotande eldsvåda

VÄRLDSKRIGET.

händer, och på fredagen stängdes äfven generalpostkontoret, af en beväpnad patrull. Vidare visiterades detektiva afdelningen, där porträtt och plåtar till förbrytarealbumet konfiskerades och förstördes. Bland en af röda gardets med våld och under hot utförda bedrifter var dess cernerande af senatshuset och besättande af dess lokaler. Först under lördagens lopp kunde en viss besinning skönjas, och måndagen den 19 november började öfverläggningarna inom stråjkledningen om stråjks avslutande. — Den harm och förbittring röda gardets framfart väckt hos såväl de borgerliga som hos de mera sansade och inflytelserika elementen inom socialdemokratiska partiet klargjorde för centralrådet att klasskampen måste fortsättas på ett annat sätt för att få lifsmedelsfrågan och därmed sammanhängande frågor lösta. — Situationen är ännu då detta skrives allvarlig. Sedan efter en 10 timmars lång och upprörd debatt landtdagen på sitt med spänning motsedda sammanträde den 26 november beslutat tillsätta den af de borgerliga föreslagna senaten med prokurator Svinhufvud i spetsen här likväl enligt senaste underrettelser röda gardet på uppfordran måst återlämna sina vapen till de ryska militärmyndigheterna och finnes hopp att förhållandena skola kunna ordnas utan ytterligare våldsdåd och skräckåtgärder.

Efter porträtt. *avbild: Ikonit S. Ulfersparre.*
 PRINS FELIX AF BOURBON-PARMA. Kejsar Karls svåger, som nyligen vid Isonzo med egen lifsfara räddade sin höge frände från drunkning.

Som veckans utomordentligaste händelse kunde betecknas Rysslands *fredsmanifest* samt rikskanslären Hertlings officiella bekräftande af Tysklands *beredvillighet att träda i underhandlingar med ryska regeringens ombud*. I fredsdekreteret, undertecknad den 29 november af Troitsky och Lenin, meddelades Rysslands beslut att fr. o. m. den 1 december inleda fredsunderhandlingar, med eller utan de öfriga ententeländernas samverkan. Samtidigt inträdde fullständig *vapenhvila på ostfronten*, där bolscheviken, *fänrik Krilenko* utnämns till högste befälhafvare efter den afsatte Duchonin.

Samma dag behandlade Hertling inom tyska riksdagen i ett långt och stundom af stormande bifall afbrutet tal bl. a. äfven det ryska fredsforlaget, hvars grundvalar för upptagande af fredsunderhandlingar han betecknade såsom diskutabla. I öfrigt vidrördes Polens, Litauens och Kurlands framtida själfbestämmanderätt enligt den statliga form som motsvarar de respektive ländernas förhållanden och kultur.

Att det steg Ryssland härmed tagit mot ett utbrytande ur alliansen icke skall kunna fullbordas utan resande af oerhörda svårigheter från ententens sida är att förutse. Som ett ytterligt märkligt dokument till den fredsepok, som nu efter alla tecken att döma dock håller på att göra sitt intåg i världen, är ett i Daily Telegraph offentliggjort bref af *lord Lansdowne*, hvare denne i ordalag, som i sin helhet röja öfverraskande humana och freds vänliga synpunkter, bl. a. fritager England från hvarje önskan att "tillintetgöra Tyskland som stormakt". På ett

unionistiskt möte den 30 november erhöil detta bref en skarp förkastelsedom och betecknades af Bonar Law som "en olycka". Från fronterna intet väsentligt att anteckna. Rörande de *inre oroligheterna i Finland* hänvisa vi till särskild redogörelse i veckans nummer.

T. v.: EGYPTENS NYE KHEDIV, AHMED-FUAD-PASCHA. — T. h.: GENERAL DUCHONIN (X), ryska armens generalissimus som blifvit afsatt af den bolscheviska regeringen tillfölje sin vägran att ingå vapenstillestånd och som jämväl vägrat erkänna sin afsättning till förmån för fänrik Krilenko, den nyutsedde öfverbefälhafvaren.

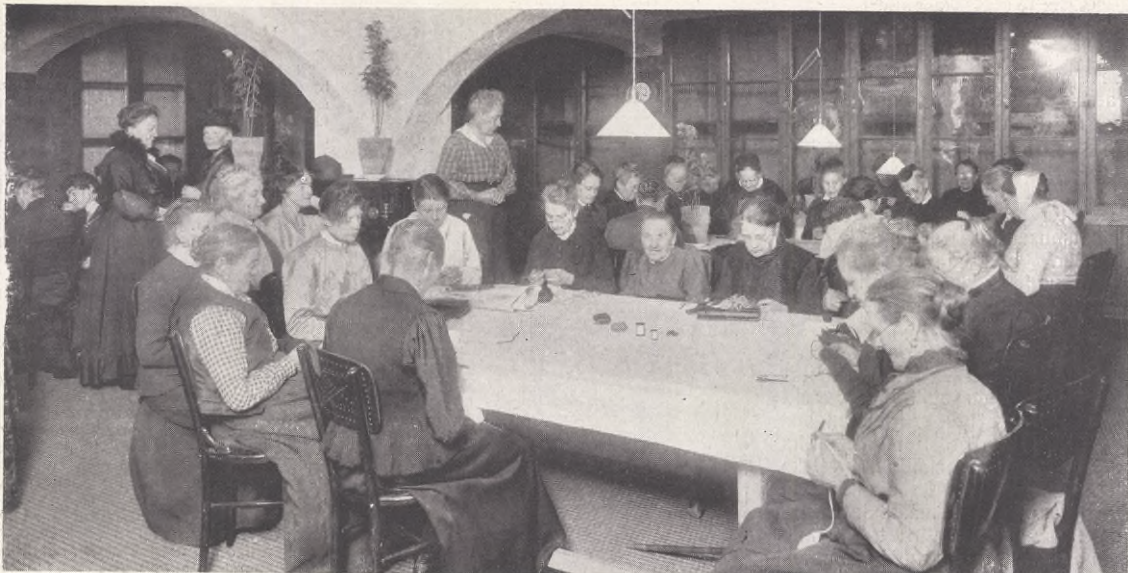
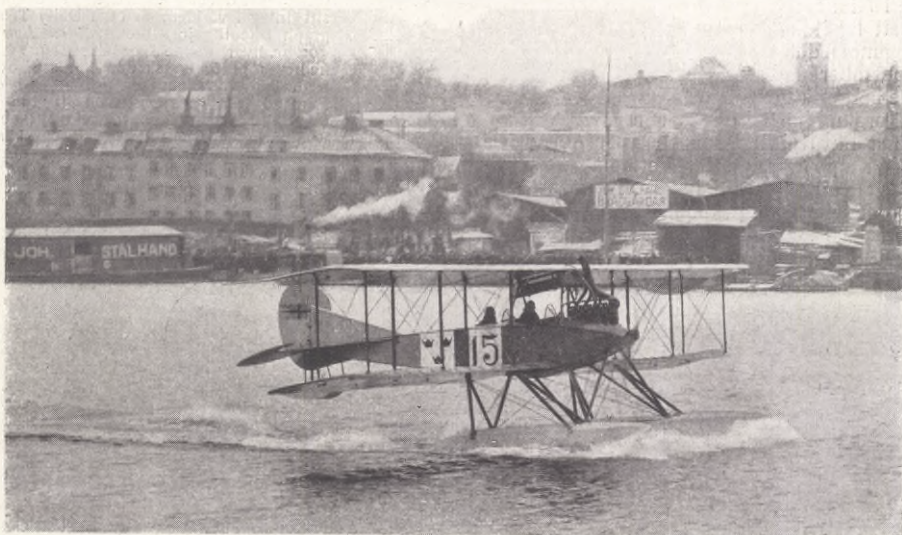

Foto Holmén, Ståhm. INTERIÖR FRÅN DEN AF DROTTNINGEN I K. SLOTTET ANORDNADE SYSTUGAN.

MARINFLYGAREN KAPTEN C. G. KROKSTEDT GÖR EN UPPVISNING Å STOCKHOLMS STRÖM med det af skolungdom skänkta hydroplanet; som passagerare medföljde redaktör Albert Engström.

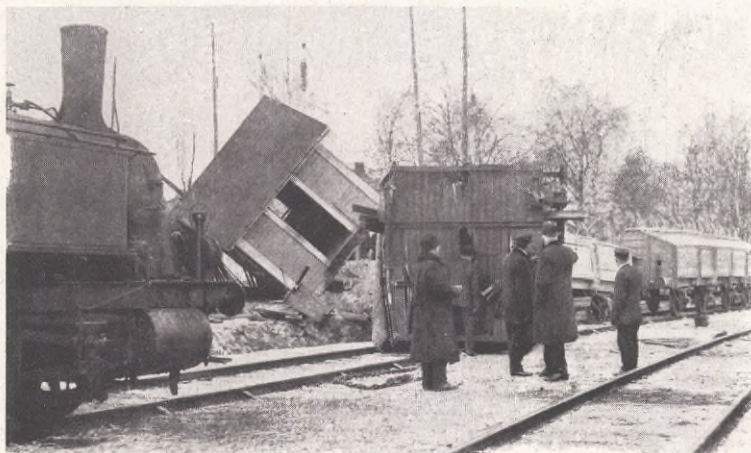
Söndagen den 25 nov. företog marinflygaren, kapten Krokstedt en flyguppvisning med det af skolungdomen skänkta hydroplanet. Uppvisningen ägde rum på Strömmen, hvarifrån kapten K. med redaktör Albert Engström som passagerare gjorde en uppstigning. Han fortsatte ut öfver segelleden mot Blockhusudden och steg därifrån upp på omkring 1000 meters höjd. Tusentals stockholmare åsågo från Skepps- och Kastellholmarna samt från Söders höjder flygningen som i allo aflopp lyckligt.

INNEHÅLL: *Sixten von Friesen (biografi o. helsidesporträtt). — Trekungmötet i Kristiania. — Carl XII:s banesår, med illustration af d:r Hans Key-Åberg. — Vålds- och skräckregementet i Finland. — Porträtt till dagskrönikan. — Världskriget.*

H. M. Drottningen har i dessa dagar tagit ett beaktansvärdt initiativ för att motverka de menliga följderna af lysebristen i de enklare hemmen. I K. slottet har nämligen upplåtits lokaler för en systuga, där kvinnor, som i sina hem sakna lyse, få tillbringa aftnarna för att kunna utföra sömnad för egen räkning. Symaskiner och annat materiel tillhandahålles kostnadsfritt. Man behöfver knappast framhålla, att det lika vackra som praktiska ingripandet från drottningens sida mottagits med den varmaste tacksamhet af de många som sålunda räddats undan tyngden af mörka, sysslolösa vinteraftnar.

Vidstående bild:

JÄRNVÄGSURSPÅRNINGEN PÅ FALU BANGÅRD DEN 25 NOV då ett Rättvikstågs första vagnar och lok kommo in på olika spår. — Intet afbrott i trafiken vållades.

Ejtertryck af text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utom angifvande af källan förbjudes vid laga påföljd. För Berättelser och Historietter gäller oevilkortigt förbud.